

- Traffic Controllers, Abingdon, Oxon; New York, NY: Routledge, p. 22–53.
8. Hafner, C. A. (2012) ‘Legal contexts’, in J. Jackson (ed.) Routledge Handbook of Language and Intercultural Communication, London and New York: Routledge Taylor & Francis Group, p. 523–536.
 9. Hall, E. (1959) The Silent Language. New York: Doubleday.
 10. Hall, E. (1966) The Hidden Dimension. New York: Doubleday.
 11. Hall, E. (1976) Beyond Culture. New York: Doubleday.
 12. Hall, E. (1983) The Dance of Life: The Other Dimension of Time. New York: Doubleday.
 13. ICAO (2010) Doc. 9835. Manual on the Implementation of ICAO Language Proficiency Requirements, 2nd edition, Montreal: ICAO.
 14. Jackson, J. (2012) ‘Education abroad’, in J. Jackson (ed.) Routledge Handbook of Language and Intercultural Communication, London and New York: Routledge Taylor & Francis Group, p. 449–463.
 15. Merritt, A. and Maurino, D. (2004) ‘Cross-cultural Factors in Aviation Safety’, Advances in Human Performance and Cognitive Engineering Research, Elsevier Ltd., Vol. 4: 147–181.
 16. Nishimura, S., Nevgi, A. and Tella, S. (2008) ‘Communication Style and Cultural Features in High/Low Context Communication Cultures: A Case Study of Finland, Japan and India’, pp. 783–796. (Retrieved from <http://www.helsinki.fi/~tella/nishimuranevgitella299.pdf> on 05.02.2017).
 17. Sorrells, K. (2013) Intercultural Communication: Globalization and Social Justice, Sage Publications.
 18. Wilkinson, J. (2012) ‘The intercultural speaker and the acquisition of intercultural/global competence’, in J. Jackson (ed.) Routledge Handbook of Language and Intercultural Communication, London and New York: Routledge Taylor & Francis Group, p. 296–309.
 19. www.liveatc.net

Драб Н.Л.

доцент кафедри іноземних мов і міжкультурної комунікації

Костюк Т.О.

викладач кафедри іноземних мов і міжкультурної комунікації

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

СПЕЦИФІКА УСНОЇ ДІЛОВОЇ ПРЕЗЕНТАЦІЇ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ЗАКРІПЛЕННЯ ЗНАНЬ У СТУДЕНТІВ ВНЗ УКРАЇНИ

***Анотація.** У даній статті розглядається усна ділова презентація під час уроків англійської мови як важливий елемент впливу на закріплення знань студентами та формування їх власного стилю мовлення в іноземній мові. Визначаються критерії, яких має дотримуватися студент під час презентації, а також надаються рекомендації щодо вибору її тематики.*

***Ключові слова:** ділова презентація, вивчення англійської мови, іноземне ділове мовлення, ділова англійська.*

***Abstract.** This article analyzes business presentation at English lessons as an important part of the lesson with the aim of strengthening knowledge and forming their own style of speaking. The authors determine the criteria which students must follow while making the presentation. The article also gives recommendations concerning the choice of topics for business presentations.*

***Key words:** business presentation, learning English, speaking foreign languages, business English.*

У сучасних умовах головним завданням викладача залишається не лише передача знань, а ще й контроль за їх закріпленням у студентів та сприяння їхньому вільному володінню матеріалом. До того ж, в умовах глобалізації опанування англійської мови є впливовим елементом у становленні студента як майбутнього фахівця. Ділова презентація є надзвичайно важливою складовою для закріплення знань, отриманих студентами вищих навчальних закладів у процесі їх навчання. За рахунок того, що даний вид презентації характеризується використанням офіційно-ділової лексики, різноманітних сталих висловів та синтаксичних конструкцій, вона сприяє осмисленню студентами специфіки іноземної мови та допомагає визначитися із їх власним стилем під час спілкування англійською.

Цінність ділової презентації у процесі закріплення знань та формування стилю мовлення обґрунтовується певними психологічними чинниками. Такі дослідники в галузі психології, як Ахутіна, Сагач, Юніна та інші, визначають, що на мовленнєву діяльність людини дуже сильно впливають визначені межі такої діяльності. Тут йдеться про те, що визначення стилю презентації автоматично визначає спосіб висловлювання того, хто її проводить. Згідно з цим при отриманні завдання студент орієнтується на ділове мовлення, і його специфіка впливатиме на подальший стиль висловлювання студента іноземною мовою. До того ж, потреба у професійному спілкуванні є основою ділового мовлення, і таким чином впливає на комунікативний намір, метою якого є передача та підтвердження інформації. Тобто отримання завдання в даних межах спонукає студента до якісного його виконання.

Для того, щоб у процесі ділової презентації студент отримав максимальну користь, необхідно дотримуватися основних принципів, а саме: точності та детальності викладу матеріалу, офіційного (неособистого) характеру, логічності та аргументованості. За умов виконання даних вимог до презентації студент точно оволодіє інформацією, що пов'язано з оформленням та структуризацією усіх вмінь та навичок того, хто презентує. Крім того, дотримання вказаних правил можливе, лише якщо ним використовується спеціальна термінологія, а також особливі граматичні конструкції (використання дієслів у третій особі, часте вживання інфінітивів, надання переваги складним реченням тощо). Щодо характеристик ділової презентації, то дослідники Коломієць (1994), Литньова (1993) визначають такі фактори, як зверненість, ініціативність, тематичність, модальність, єдність внутрішньої структури спілкування через професійну зумовленість.

Важливим є проведення студентами презентації перед аудиторією, що якісно впливає на формування їх комунікативних якостей, а також зменшує страх перед

майбутнім професійним життям, де проведення ділових зустрічей (часто англійською) є невід'ємною складовою. Саме тому, при визначенні теми презентації важливо орієнтуватися на специфіку спеціальності навчання. Таким чином, для студентів-економістів корисною буде підготовка презентацій на тему актуальних економічних досліджень, що дозволяє закріпити у пам'яті не тільки професійну лексику, а ще й знання, здобуті на лекціях з інших предметів.

Проведена презентація повинна закріплюватися подальшою дискусією, адже це фаза, на якій студент може отримати зворотній зв'язок, зрозуміти вплив на аудиторію. Саме зацікавленість з боку слухачів спонукає до подальшого вивчення предмету, а також зменшує потенційний страх перед усним спілкуванням англійською. Але при цьому мовчання як прояв відсутності інтересу чи довіри до того, хто виступає, може навпаки збільшити його подальший страх перед публічними виступами. Саме тому викладач повинен стимулювати обговорення за рахунок додаткових запитань.

Як зазначалося вище, максимальна ефективність презентації під час навчання визначається правильним дотриманням умов ділового мовлення. До цього слід також віднести візуальну підтримку під час мовлення (роздатковий матеріал, комп'ютерна презентація). Крім того, важливим є і розуміння лінгвістичних особливостей усної ділової презентації, тобто її зовнішні ознаки, що проявляються на лексичному, граматичному та фонетичному рівнях. До комунікативних типів монологічного висловлювання під час ділового мовлення можна віднести наступні: опис або повідомлення про події (інформативна складова), переконання та спонукання до дії чи висловлювання з метою запобігання дії (складова впливу). Розрізняють також емоційні та модальні висловлювання. Також можна виділити розповідь, опис, переказ, відображення, характеристику, переконання та роздум. Вони реалізуються через такі функції, як пізнавальна, експресивна, регулятивна та контактостановлювальна. Якщо до зазначених характеристик додати особливості моделювання, то видається можливим розіграти реальні життєві ситуації в процесі навчання. Саме тому проведення презентації на особливо актуальні теми максимально занурює у реалії ділового життя. Організація навчальної діяльності відбувається через вирішення комунікативних завдань, що вмотивовані тематичністю мовленнєвого матеріалу та спрямовані на досягнення мети та напряду усного спілкування іноземною мовою.

Незважаючи на всі вказані особливості ділової презентації, слід зазначити, що ділове мовлення не забороняє використання абстрактних понять, хоча й не так часто, як у писемній формі. Через притаманний презентації характер спілкування спостерігається спрощеність мовних конструкцій (словосполучень, яким властива певна граматична та лексична побудова) та використання так званих мовленнєвих штампів. Це спрощення дозволяє презентатору швидко та з мінімальною напругою формулювати висловлювання. Таким чином, студент може вільно обирати словосполучення для власного виступу, незважаючи на зазначені рамки. Водночас, дані спрощення мають обов'язково компенсуватися відповідною інтонацією, що передає зміст ділового стилю. Тобто в процесі виступу

практикуються комунікативні навички презентатора.

Обов'язковою вимогою до презентації є і правильність мовлення, що пов'язана з відсутністю граматичних та лексичних помилок. Таким чином, процес підготовки до презентації має включати ретельний розгляд тексту, аналіз всіх можливих помилок з акцентом на граматиці. Завдяки цьому відбувається не тільки засвоєння відповідних фахових термінів іноземною мовою, а ще й граматичних конструкцій. Незважаючи на те, що норми усного мовлення не є такими обмеженими, як у писемній формі, грубі помилки не є допустимими. Це пов'язано з тим, що помилки під час виступу заважають сприйняттю інформації аудиторією, виникають сумніви у змісті всієї презентації. Саме тому викладач має чітко формулювати вимоги до завдання, пояснюючи можливі наслідки його невиконання.

Слід звернути увагу і на вживання слів у контексті виступу. Важливим є правильне використання конструкцій, що не спотворює їх значення, адже це може вплинути на зміст презентації в цілому. Виконуючи цю вимогу, студент має звернутися до тлумачних словників, що також допоможе запам'ятати певні слова, адже в процесі пошуку активізується процес вивчення, отримується мотивація до нього. Мовленнєва недостатність під час ділової презентації та стилістичні помилки відбуваються також через неправильний вибір синонімів або ж взагалі їх уникання, що призводить до постійних повторів. Саме тому важливим є і збагачення мовлення студента через пошук максимальної кількості слів для використання під час виступу. Цей процес також включає в себе вивчення словників, звернення уваги на словник синонімів та антонімів. Таким чином, наступною вимогою до виступу студента має бути якомога багатше мовлення, заборона на часті повтори.

Важливо зосередитися і на лаконічності виступу. Здатність стисло обґрунтувати думку та швидко її донести яскраво демонструє рівень володіння інформацією. Необхідно уникати непотрібної деталізації та беззмістовних висловів. Оскільки ми зосереджуємося на діловій презентації, то потрібно враховувати закони бізнесу, де кожна хвилина має важливе значення. Таким чином, потрібно вказувати конкретний час презентації у вимогах до неї. У межах навчального процесу оптимальна тривалість виступу 15 хвилин, плюс час на обговорення. Якщо обговорення триває приблизно стільки ж, скільки ж і презентація, то можна говорити про його успішність. Дискусія, що зайняла менше 10 хвилин, показує слабку зацікавленість слухачів. У випадку, якщо час на запитання перевищує 20 хвилин, можна припустити невдалу презентацію, що хоч і зацікавила своєю тематикою, але не змогла виправдати очікування аудиторії.

Незважаючи на необхідність вживання специфічних термінів під час офіційного мовлення, важливо зробити презентацію доступною, орієнтуючись на рівень обізнаності слухачів. Таким чином, за умови проведення заняття з аудиторією студентів, напрямки навчання яких відрізняються, потрібно зосередити увагу презентатора на максимальному тлумаченні можливих фахових висловів, адже метою даного завдання є не тільки закріплення знань того, хто виступає, а також і слухачів. Якщо присутні матимуть складнощі із розумінням

інформації, то можлива втрата зацікавленості та ігнорування певної частини виступу. Допомогти може зосередження на особливо складних моментах тематики, використання аргументації на базі прикладів, проведення аналогій. Водночас, приклади мають бути лаконічними, щоб не спростити загальний стиль презентації.

Отже, нами були розглянуті основні принципи та вимоги ділової презентації, що проводиться студентами на заняттях з англійської мови. Було виявлено, що за умов правильної підготовки до виступу студент має можливість збільшити власний обсяг знань, закріпити інформацію, отриману від викладача на заняттях з іноземної мови. Процес виступу включає в себе використання широкого спектру граматичних та фонетичних особливостей англійської мови, а застосування комунікативних навичок презентатора, логічна побудова доповіді породжують зацікавленість слухачів та сприяють засвоєнню інформації аудиторією.

Література

1. Програма з англійської мови для професійного спілкування / [Бакаєва Г.Є., Борисенко О.А., Зуєнок І.І. та ін.]. — К.: Ленвіт, 2005 — 119 с.
2. Westhoff G. Content design and methodology of seminars, workshops and congresses / G. Westhoff, A. Drougas. — Strasbourg: European Centre for Modern Languages, Council of Europe Publishing, 2002. — 49 p.

Завідонова Н.І.

старший викладач

кафедри іноземних мов факультету маркетингу

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ВДОСКОНАЛЕННЯ НАВИЧОК АКАДЕМІЧНОЇ ПИСЕМНОСТІ, ЯК ЗАПОРУКА УСПІХУ СТУДЕНТІВ В МАЙБУТНІЙ ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. Розглядаються проблеми навчання академічної писемності та шляхи їх вирішення. Аналізується структура та вимоги до різних типів письмових робіт. Наголошується на значенні навичок академічної писемності у майбутній професійній діяльності студентів.

Ключові слова: мовленнєва діяльність; практичне, академічне та креативне письмо; реферат, есе, сканування тексту, аргументативне есе, технологічне есе, офіційний діловий стиль, офіційна переписка, службовий документ.

Abstract. The article researches the problems of teaching academic writing and shows the ways to solve them. It also analyzes the structure and the main requirements to different types of writing. The article stresses that the skills of academic writing have a great impact on the future professional activity of the students.

Key words: language activity; practical, academic and creative writing; abstract, essay, scanning the text, argumentative essay, technological essay, official business style, official correspondence, in-house document.